

*Dissertatio Academica,
De*

*Obligatione Civis ad capes-
sendam Rempublicam.*

Quam

Conf. Facult. Philos. Reg. Acad. Aboëns.

Præfide

**M. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,**

*Eloqu. Prof. Reg. & Ordin. R. Acad. Lit. Human. Hist. &
Antiquit. Membro,*

Pro Gradu

Publice ventilandam sistit

JOHANNES BOXSTRÖM,
Stip. Reg. Nylandus,

In Audit. Mån. Die XX. Dec. MDCCLXXXVIII,

H. A. M. C.

ABOÆ, TYPIS FRENCKELIANIS.

11.

Viro

Admodum Reverendo atque Præclarissimo

Domino

Mag. Samueli Nicolao Heurlin,

*Ecclesiarum, quæ in Jämså, Corpilax & Petäjåvesi Deo
colliguntur, Pastori & Præposito meritissimo,*

Fautori Optimo,

*Per quinquennium illud, quo literis imbuendos Filios Tuos
optima spei mihi tradisti, tantis me cumulaſti beneficiis,
tam fidelibus hæſitantem opitulatus es conſiliis, tamque prolixo
me favore fovisti, ut ingratiſſimus ſane fuiſſem, niſi Te jam-
diu ut Fautorem optimum æſtimatiſſimumque letiſſimo venera-
tus eſſem animo: Cujus benivolentiæ ſummo jure id tribuo, ut
non ſolum in muſarum caſtris literis invigilandi per aliquot
annos felicitas mihi contigerit; ſed etjam iis intereſſe po-
tuerim ſtudioſorum exercitiis, quorum ſpecimen bocce in pigmus
perpetuæ obſervantiæ ac veneratiõis Tibi jam offero, omnia
fauſta ac felicia ex intimo cordis affectu ſimul adprecans!
Ad cineres permanſurus*

Admodum Reverendi Nominis Tui

cultor humiſſimus

JOH. BOXSTRÖM.

§. I.

Homines parum securam beatamque degentes vitam, quamdiu dispersi, ac civilis societatis nullo conjuncti vinculo viverent; in civitates sensim coire, atque ex communi coetus incolumitate ac prosperitate privatam exspectare salutem, coacti sunt. Fœdus igitur de mutuo sibi auxilio præstando, de viribus conjungendis ad impetum improborum repellendum, de privatis emolumentis publicæ utilitati submittendis proque ea devovendis, pepigerunt; tantæque naturalis libertatis parti singuli renunciarunt, quantam exuere necesse fuit ad scopum Civitatis attingendum, unitatemque voluntatis, a persona morali hoc modo constituenda inseparabilem, efficiendam. Ita Civitates, variarum de cætero formarum, exortæ sunt. Officia autem ad quæ civis quisque huic societati universæ, sive Reipublicæ præstanda, obligatus hinc evasit, duplicis esse generis, recte statuas. Alia *indirecta* dicas, civis privatos respicientia, ne illis noceatur, sed potius, quantum cujusque conditio ferat, bene fiat; quo etiam referas quæ nobismet ipsis, res nostras prudenter, accurate, diligenter & honeste administrando præstantur:

ex quibus omnibus non potest non insignis ad totam simul Civitatem utilitas redundare. Quomodo periti ac industrii coloni, mercatores, opifices &c. reipublicæ egregie profunt. Alia vero officia a civibus in ipsam proprie Rempublicam sunt conferenda, quæ hinc *directa* appelles: quorum partim *negativa* sunt, v, g. ne hostibus illam prodere, leges imperii sanctas atque salutares abolere, turbas & seditiones excitare, privati lucri causa commodo publico nocere &c. instituas; partim *positiva*, ut, copiis rei familiaris, opera & consilio Rempublicam juvare. Ad hanc etjam classem officiorum pertinet, Munera publica, sive civilia sive militaria, administrare, Magistratus gerere, Comitibus interesse, &c.: quod genus officiorum qui obire non detrectant, ii *Rempublicam capeffere* solenni formula dicuntur. Ad quam operam Reipublicæ præstandam, qualis sit quamque late sese extendens obligatio, neque hodie inter homines convenit, & olim magna contentione controversum fuit. Dubium quidem non est, quin Respublica hujusmodi auxilium desideret; sine quo nec regi nec defendi, nec pacata felixque conservari, ullo modo potest: unde generalem quandam adesse obligationem, ad universos cives spectantem, ut Rempublicam defensoribus atque ministris necessariis carere non patiantur, negari nequit. Sed quia omnium tamen tali quidem ope neque Respublica indiget, neque uti potest, neque eam præstare omnes valent; eo jam præcipue redit quæstio: in quantum singuli ci-

ves

ves hanc ad se pertinere obligationem censere, ac hujusmodi operam Civitati offerre debeant, vel subducere, detrectare atque a sese amoliri recte queant? Ad quam igitur pertinentes solvendam, nonnullas in sequentibus adferre conabimur animadversiones.

§. II.

Ubi permultum a statu, forma, magnitudine, viribus & fortuna Civitatis, rem pendere, quisque mox cernit. Nam aliter in *Democratia*, cum potestas imperii apud totum est populum, in Civitatibus parvis (quales Græcæ pleræque olim erant), ac difficilibus Reipublicæ temporibus, ad quæstionem propositam respondendum merito judices; ubi quævis fere publica negotia quosvis cives immediate tangunt atque afficiunt. In quibus mirum itaque haud sit, amorem patriæ curamque felicitatis publicæ (*Patriotismum* hodie vocamus), quamdiu mores admodum corrupti aut prorsus perdit non fuerint, vividior, ardentior, magisque communem esse; ubi igitur difficilius ferri videas, ut aliquis Reipublicæ plane incuriosus, quasi fata ejus nihil ad se pertineant, a negotiis ejus sese omnino removeat, ad parendum tantum, ac quasi patiendum quod sibi imperatur & imponitur, paratus. Aliter se res habet in *Monarchicis* atque maxime in *Aristocraticis* imperiis, imprimis magnis, potentibus & tranquillis: in quibus publicas res vix ad se pertinere, plurimi subditorum in-

terdum aut sentiunt aut putant; interdum ita fere existimare jubentur, quod *passiva* hæc eorum indoles admodum imperantibus commoda, potestatique suæ ab eorum vel judicio vel ardentiore Reipublicæ studio periculum metuentibus, acceptior videtur. Curam quidem Reipublicæ in hujusmodi civitate vel Principes vel Optimates omnem ita sibi vindicare solent, ut a subditis nihil fere, nisi obedientiam atque obsequium requirere videantur, ac ut hinc negotia sibi fortassis a superioribus injuncta, fideliter exsequantur; & reliquis præterea, quæ supra tetigimus, officiorum civilium vel *mediatorum* vel *negativorum* generibus perficiendis operam sedulam navent. Sed ut in priore Civitatum genere manifestum est, Reipublicæ curam negligere nullo modo civi cuiquam permitti; ita in posteriore etiam omnem ut abjiciant haudquaquam licere, ex ipso fine Civitatis institutæ, atque ex pacti socialis natura, demonstrari facile potest. Num enim, solus imperans sine auxilio Magistratuum varii generis, (vel majoris vel minoris dignitatis) regere Civitatem ita valet, ut salus omnium atque singulorum civium facta tectaque servetur? Num sine imperatoribus & vi militum eam defendere? Num res & veritates scitu sibi utiles atque necessarias, per se omnes invenire ac rescire? &c. Unde patet, civibus utique incumbere, ut studiose hujusmodi opem, pro viribus quisque, ei præbeant. Verum quidem est, in imperio *Monarchico* vel *Aristocratico* non æque officiosam aut late patentem omnium negotiorum publicorum a pri-

privatis posci curam, aut iis etiam permitti; sed manet tamen semper campus satis amplus (nisi in imperio admodum tyrannico) in quo vires exercere, studiumque probare suum, modo limites præscriptos excedere non tentent, cives cordati, probi atque egregii valeant, atque adeo *activum* quoque patriotismum prodere & demonstrare possint: qui ubi penitus in animis civium suffocatus atque extinctus fuerit, tota langvescat civitas, neque res magnas atque præclaras gerere valeat, necesse est. Non negamus quidem, inter *Civium* & *Subditorum* officia differentiam merito statui; quod *Cives* vera societatis membra constituunt, quibus, & juribus ejus frui & legibus licet, cum subditi contra sæpe servorum loco habentur, & dominis suis non sibi commoda parere coguntur. Non inficiamur a Civibus multo plus & expectari posse, & merito requiri, quibus & facultas major, & longe efficaciora incitamenta sunt animi doctes excolendi, felicitatique societatis consulendi. Sed neque ullum tam fatuum facile reperiri existimamus Principem, aut tam excordes Optimates, qui *subditos* suos *cives* simul esse, certo saltem modo atque gradu, nolint. Quin si adeo acerba populo cuidam fors contigerit, ut mali atque insipientis imperio principis prematur; etiam in hac tamen, tam infelici conditione, quantum licet, ad commune spectare commodum atque illud adjuvare, civis quisque honestus & sapiens debet. Quam multæ sæpe existunt occasiones, in quibus consilium salubre & in commune profuturum, prudenter & cau-

❖) 8 (❖

& caute oblatum, domino præbere servis etiam detur! Quam sæpe opem Reipublicæ præstare efficacem & insignem privato licet! Quis sit imperans, qui subditos pro imperii potentia, gloria, salute augenda, ardere studio non malit, (si obedientes tamen sibi que devotos esse simul videt), quam patriæ fata quævis, frigidum, negligenti, & quasi alieno spectare animo? Itaque patriæ amor, atque patriotismo, ut locum, ita ei fovendo obligationem, nullibi non esse, censemus.

§. III.

Sed quod ad Munerum publicorum administrationem specialius attinet, quæ non temporariam tantum quandam curam, sive opem nonnunquam Reipublicæ oblatam, sed constantiorem poscunt, atque omne sæpe vitæ tempus ut sibi tribuatur, requirunt; qualis quantaque ad Rempublicam hac ex parte capellendam, civium obligatio sit, paullo diligentius est disquirendum. Spectari munera publica a multis solent, nonnisi ut quæstus quoddam genus, sive ratio vitam, stipendii cum iisdem conjuncti ope, sustentandi; qui itaque non aliam ad ea ambienda, quam ad aliud quodcunque lucrum captandum, sibi incumbere obligationem putant. Verum longe hæc res aliter considerari debet. Habet enim imperans jus hanc operam a civibus exposcendi indubitatum. Sed non omnium vel ingenium vel conditio æque permittit, ut ad hanc viam ingrediendam recte impellan-

lantur. Ob non vulgare enim quæ ad hujusmodi officia recte obeunda, in Civitatibus quidem cultioribus & perfectioribus, requiritur peritiam ac dexteritatem; primo opus est, ut quisque Reipublicæ operam hanc suam consecraturus, rite sese, diligenter diuque, ad illam honeste prospereque, Patriæ, Imperanti civibusque præstandam, præparet atque formet. Cui rei necessarium nec ingenium, nec otium, nec opportunitas, omnibus æque contingit. Igitur quisque sese antea, utrum ad rem suscipiendam aptus sit nec ne, diligenter exploret. Nec ingenium modo suum consulere debet, sed fortunæ etiam conditionem: an præ necessaria vitæ sustentandæ cura, satis sibi temporis super futurum videatur, ad necessarias consilio suo literas discendas? An adjumentorum necessariorum adipiscendorum spes probabilis affulgeat? An natalium conditio, (nam & hanc multis locis necessariam duci constat) aliquam sibi concipere spem successus permittat? Quamquam fatendum est, a fervore ambitionis, vigore animi, constantia, diligentia, habilitate & temporum rationibus obsequendi prudentia, ubi minus favere de cætero fortuna videatur, successus vehementer pendere. Nec insperati etiam fortunæ favori nihil dandum esse, plura docuerunt exempla. Scilicet, ut nunc ubique res sunt, expectare non licet civi ad operam hanc suam Reipublicæ tribuendam parato atque prompto, donec eam Superiores requisiverint, ipseque ad eam civitati præstandam evocetur; sed sponte offerre,

ac interdum quasi obtrudere eam oportet: amorque patriæ, & studium ac fides in imperantem stimulare egregium civem debet, ne auxilio suo carere Rempublicam patiat. Cui quoque pietati dandum sæpe est, ut repulsas & injurias quasdam patienter ferre, submittere animum, consvetis nos conditionibus conformare, ac servire tempori, aliquando non recusemus: quantum scilicet, salva honestate, boni viri dignitate, & virtutis excelsa invictaque indole, fieri queat. Ubi sæpe homines, ad alterutram partem nimis declinantes peccare solent. Non enim vel intempestivo quasi rigore, arceri se a Republica tuenda, virum bonum patriæque vere amantem, pati decet, vel eo humilitatis abjectique obsequii procedere, ut virtutis constantiam atque vigorem exuat; sine qua indolem illa suam, atque in hominis animum ingeniumque nobilitandum vim, retinere nequit. In quo dolendum est causam inesse, cur tam sæpe boni a malis superentur. Quam rem latius explicare, nihil opus est. Attamen hanc ipsam ob causam boni, quantumvis arduum esse videatur, non debent victas mox dare manus, sed cum malis contendere, nec virtutis splendori, fructuosæque naturæ, improborum quoque semper venerationem, nec raro favorem parienti, sic nimis parum confidere. Quæ fortitudo, demittens se aliquando, ut tanto eniti altius queat, non mediocri sæpe laude, nec minori, quam qui in hostium repellendo impetu atque periculis spernendis cernitur vigor mentis, celebrari meretur.

§. IV.

Unde jam satis patet, cum causæ tam graves ad-
sint, quæ homini ad capeßendam rempublicam idoneo,
ut sacro huic officio satisfacere conetur, persvadeant:
quid de *Epicuri* aliorumque quorundam judicandum
sit philosophia, qui homines sapientes a Republica ca-
peßenda revocant, sibi que cavere jubent; quod qui
ejus se dant servitio, vita beata, cui sine corporis ani-
mique quiete locus nullus sit, frui haud possint? Præ-
terquam autem, quod sic a *fide servanda* civitati data,
turpiter homines dehortentur, adeoque viam ingredi
jubent ab illa ipsa quam commendant tranquillitate pro-
cul abducentem; parum acute alias quoque perniciosissi-
mas consilii sui vident consequentias. Si enim boni ac
sapientes viri munera contemnere ac fugere publica
debent; respublica igitur malis ac stultis cedit in præ-
dam, ac perfide prodetur? Unde qualis rerum non
modo patriæ, sed civium privata existet fortuna?
Num sic pax vel externa vel interna diu salva manebit?
Num bona sua, num jura sanctissima, cuiquam illæsa
conservare licebit? Quam est igitur hæc, non modo
ignobilis, sed etiam cæca philosophia! Recteque CI-
CERO, *Nec, inquit, magis vituperandus est proditor pa-
triæ, quam communis utilitatis aut salutis desertor, pro-
pter suam utilitatem aut salutem. (De Finibus bonor. &
malor. L. III, C. 19).* Quorum hominum ratio si pro-
banda esset, sique veram hanc habere liceret felicitatis

attingendæ viam, quo facto eam ingredi, fas esse cuique sane deberet; tota sane brevi dissolveretur humana societas. Quis igitur non videt, quam aperte secum ipsa hæc ratio pugnet? Qua sibi permittunt, quod ut alii similiter faciant, permittere nequeunt. Quare scite de his, qui sibi videntur, philosophis, ridens alio loco idem CICERO: *Tantum, inquit, eos admoneamus, ut illud, etiam si est verissimum, tacitum tamen, tanquam mysterium, teneant, quod negant versari in republica esse sapientis: nam, si hoc nobis atque optimo cuique persvaserint, non poterunt ipsi esse, id quod maxime cupiunt, otiosi.* (*De Orat. L. III, C. 17*). Nempe brevi, si eorum apud reliquos etiam cives ratio invaluerit, fructus ejus sentire cogentur acerbos, atque communi reipublicæ involventur ruina.

§. V.

Itaque non absurda erat Lex famosa, quam olim Solon Atheniensibus tulit: ut qui seditione in civitate coorta neutri parti se adjunxisset, infamis esset (*).

Quæ

(*) De qua lege vid. MEURSII *Solon*, C. XV, & quæ laudat PLUTARCHI loca; nec non GELLIUS *Noct. Atticar.* L. II, C. XII. PLUTARCHI hæc verba inprimis attendi

Quæ lex, licet Democratix quidem proprie accommodata esset, fundamento tamen nititur omni Reipublicæ communi, ut indifferens sive incuriosus publicæ salutis civis, quique privatam suam quietem Reipublicæ bono præfert, laudandus aut probandus non existimetur. Amor igitur patriæ in civium animis conservari ac inflammari studiose debet; ut pro illa tuenda adjuvandaque, nulli nec labori nec sumtui parcant. Quæ virtus ut altas firmasque in civium mentibus agere radices queat, aliæ etjam ei cognatæ connexæque, ut temperantia, fortitudo animi, verus religionis & officii sensus &c., iis sollicitè imprimantur.

§: VI.

De tota igitur hac quæstione lubenter subscribimus iudicio CICERONIS, qui (*de off.* L. I, C. XX & XXI) ita eam explicat, ut necessarias simul non reticeat faciendas a generali, quam constituit, regula exceptiones. *Multi autem, inquit, & sunt, & fuerunt, qui eam, quam*
B 3 *dico,*

merentur: Vult enim (Solon), ut videtur, ne quis, rebus suis in tuto (tantisper) collocatis, nullo publici incommodi sensu afficiatur, aut se nullo publici doloris affectu commoveri gloriatur, &c.

dico, tranquillitatem expetentes, a negotiis publicis se removerint, ad otiumque perfugerint. In his & nobilissimi philosophi, longeque principes, & quidam homines severi, & graves, nec populi nec principum mores ferre potuerunt: vixeruntque nonnulli in agris, delectati re sua familiari. His idem propositum fuit quod regibus, ut ne qua re egerent, ne cui parerent, libertate uterentur: cujus proprium est, sic vivere ut velis. Quare, cum hoc commune sit potentiae cupidorum cum iis, quos dixi, otiosis: alteri se adipisci id posse arbitrantur, si opes magnas habeant; alteri, si contenti sint & suo, & parvo. In quo neutrorum omnino contemnenda est sententia: sed & facilior, & tutior, & minus aliis gravis, aut molesta vita est otiosorum: fructuosior autem hominum generi, & ad claritatem, amplitudinemque aptior eorum, qui se ad rempublicam & ad res magnas gerendas accommodaverunt. Quapropter & iis forsitan concedendum sit, rempublicam non capeissentibus, qui excellenti ingenio, doctrinae sese dediderunt: & iis, qui aut valetudinis imbecillitate, aut aliqua graviore causa impediti, a republica recesserunt, cum ejus administrandae potestatem aliis, laudemque concederent. Quibus autem talis nulla sit causa, si despicere se dicant ea, quae plerique mirentur, imperia & magistratus, iis non modo non laudi, verum etiam vitio dandum puto. Quorum judicium in eo, quod

quod gloriam contemnant, & pro nihilo putent, difficile factu est non probare: sed videntur labores & molestias, tum offensionum, tum repulsarum, quasi quandam ignominiam timere, & infamiam. Sunt enim, qui in rebus contrariis parum sibi constent: voluptatem severissime contemnant, in dolore sint molliores; gloriam negligent, frangantur infamia: atque ea quidem non satis constanter. Sed iis, qui habent a natura adjumenta rerum gerendarum, abjecta omni cunctatione, adipiscendi magistratus, & gerenda respublica est. Nec enim aliter aut regi civitas, aut declarari animi magnitudo potest. Capeissentibus autem rempublicam nihilo minus, quam philosophis, haud scio an magis etiam; & magnificentia, & despicientia adhibenda sit rerum humanarum, quam sæpe dico, & tranquillitas animi atque securitas: si quidem nec anxii futuri sunt, & cum gravitate constantiaque victuri. Quæ eo faciliora sunt philosophis, quo minus multa patent in eorum vita, quæ fortuna feriat, & quo minus multis rebus egent: & quia, si quid adversi eveniat, tam graviter cadere non possunt. Quocirca non sine causa majores motus animorum concitantur, majoraque efficienda rempublicam gerentibus, quam quietis, quo magis his & magnitudo animi est adhibenda, & vacuitas ab angoribus. Ad rem gerendam autem qui accedit, caveat, ne id modo conside-

sideret, quam illa res honesta sit, sed etjam, ut habeat efficiendi facultatem. In quo ipso considerandum est, ne aut temere desperet, propter ignaviam, aut nimis confidat, propter cupiditatem. In omnibus autem negotiis, prius, quam aggrediare, adhibenda est præparatio diligens.

Sed hic abrumpere filum cogimur.

